

Силабус
навчальної дисципліни
«Школознавство»
2021–2022 навчальний рік

Освітня програма	Середня освіта (українська мова і література). Англійська мова
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 українська мова і література
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Викладач	Володимир Нищета
Кафедра	української мови та славістики
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-ukr-mova/composition-kaf-ukr-mova/nischeta/
Контактний телефон	0958659960
E-mail викладача:	nvolodymyr@ukr.net
Графік консультацій	вівторок, 13.00-14.00, ауд. 205, корпус БДПУ 56

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90	заочна (дистанційна)	4	4	82	залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: педагогіка, освіта, школознавство, менеджмент в освіті, управління, керування, керівництво, рівні освіти, нормативна база освіти, державний стандарт, навчальна програма, заклад загальної середньої освіти, заклад вищої педагогічної освіти за відповідною спеціальністю, НУШ (нова українська школа), компетентність.

Мета курсу: ознайомлення студентів з організацією, змістом, принципами та методами управління системою національної освіти.

Завдання:

- **методичні:** забезпечити умови для опанування студентами основними поняттями, змістом і принципами побудови системи освіти, основними документами щодо функціонування й розвитку закладів освіти, методикою методичної роботи й наукової організації праці в умовах загальної середньої освіти;
- **пізнавальні:** ознайомити майбутніх учителів-словесників із системою загальних принципів побудови освіти в Україні й основними вихідними положеннями та структурою управління нею, проблемами й шляхами удосконалення керівництва роботою закладом загальної середньої освіти;
- **практичні:** сформулювати вміння організації методичної роботи та створення освітнього середовища для наукової організації праці учнів і вчителів в базовій та профільній середній освіті, вивчати, узагальнювати та впроваджувати передовий педагогічний досвід раціонального прогнозування й планування своєї професійної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати:**

- основні положення чинних державних нормативно-правових документів стосовно системи освіти в Україні;
- загальні основи управління освітою;
- структуру управління освітою;
- основи методичної роботи в закладах загальної середньої освіти;
- особливості атестації педагогічних працівників;
- систему внутрішнього контролю в закладах загальної середньої освіти;
- про прогнозування, планування й облік роботи в закладах загальної середньої освіти;
- передовий педагогічний досвід;
- інноваційну спрямованість педагогічної діяльності;
- особливості роботи в системі інклюзивної освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти:**

- державних нормативно-правових документів стосовно системи освіти в Україні;

- здійснювати фаховий аналіз управлінських рішень у системі загальної середньої освіти;
- аналізувати методичну роботу в закладах загальної середньої освіти;
- добирати та логічно й послідовно використовувати на практиці теоретичний матеріал з основ школознавства;
- володіти основними методами і прийомами методичної роботи;
- розмежовувати компетенції органів управління в Україні;
- прогнозувати, планувати та здійснювати облік роботи в закладах загальної середньої освіти;
- аналізувати документи з обліку педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти;
- використовувати знання про атестації та педагогічних працівників;
- застосовувати отримані знання під час проходження виробничої практики в закладах загальної середньої освіти.

Майбутні вчителі-словесники повинні вміти реалізовувати такі **основні функції**:

- **комунікативно-навчальну функцію**, яка складається з інформаційного, мотиваційно-стимулювального й контрольного-коригувального компонентів;
- **розвивальну функцію**, тобто прогнозувати шляхи формування й розвитку інтелектуальної та емоційної сфер особистості учня, її пізнавальних і розумових здібностей у процесі оволодіння українською мовою;
- **освітню функцію**, тобто допомагати учням в оволодінні вміннями вчитися, збагачувати свій світогляд, пізнавати себе та іншу систему понять, через яку можуть усвідомлюватися інші явища;
- **виховну функцію**, тобто вирішувати завдання морального, культурно-естетичного, трудового виховання засобами навчальних предметів;
- **гностичну функцію**, тобто аналізувати свою професійну діяльність і навчальну діяльність учнів, добирати підручники й посібники, прогнозувати труднощі засвоєння учнями мовного і мовленнєвого матеріалу, а також оволодіння мовленнєвою діяльністю, вивчати й узагальнювати досвід інших учителів у галузі мовної та літературної освіти;
- **конструктивно-планувальну функцію**, тобто планувати й творчо конструювати освітній процес у цілому і процес навчання конкретної теми з урахуванням особливостей ступеня навчання; планувати навчально-комунікативну діяльність учнів на уроках і в позакласній роботі; здійснювати у комплексі різні види індивідуалізації навчання: мотивувальний, регульовальний, розвивальний, формувальний;
- **організаторську функцію**: реалізовувати плани (поурочні, серії уроків, позакласних заходів) з урахуванням особливостей ступеня навчання; творчо розв'язувати методичні завдання у процесі навчання й виховання з урахуванням провідних характеристик учнів певного закладу освіти, вносити до планів методично правильні корективи з метою досягнення очікуваного результату, виходячи з цілей навчання.

Зміст курсу

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Загальнопедагогічний контекст менеджменту в освіті. Наукові засади управління в системі повної загальної середньої освіти

Тема 1–2. Вступ. Педагогіка як наука. Школознавство як розділ педагогіки.

Професія вчителя. Педагогіка як наука. Основні категорії педагогіки. Школознавство як розділ педагогіки. Базисні поняття педагогічного менеджменту.

Практичне заняття 1. Педагогіка як наука. Школознавство як розділ педагогіки.

Практичне заняття 2. Внутрішньошкільне керівництво. Внутрішньошкільний контроль.

Змістовий модуль 2. Нормативно-правове підґрунтя системи освіти в Україні. Нормативно-правовий базис системи повної загальної середньої освіти

Тема 3. Закон України «Про освіту»: концептуальні положення.

Мета освіти. Зміст і структура Закону.

Тема 4–5. Закон України «Про повну загальну середню освіту»: концептуальні положення.

Мета освіти. Зміст і структура Закону.

Практичне заняття 3. Основні положення чинних державних нормативно-правових документів стосовно системи освіти в Україні.

Змістовий модуль 3. Концептуальні засади реформування системи загальної середньої освіти в Україні.

Практика реалізації напрямів реформування загальної середньої освіти

Тема 6. Концепція «Нова українська школа» (НУШ).

Учасники процесу. Яким має бути випускник школи. Формула нової школи. Вісім ключових компонентів. Ключові компетентності для життя. 10 ключових компетентностей для нової української школи. «Канва» розвитку учня. Педагогіка партнерства. Умотивований вчитель. Орієнтація на учня. Виховання на цінностях. Автономія школи. Справедливий доступ і фінансування. Структура нової школи. Графік впровадження реформ.

Практичне заняття 4. Концепція «Нова українська школа» (НУШ).

Практичне заняття 5. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти.

Практичне заняття 6. Реалізація положень НУШ і вимог державного стандарту в навчальних програмах.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

- робоча програма курсу;
- тексти лекцій;
- плани практичних занять;
- мультимедійні презентації лекцій.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЕКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЕКТС в Бердянському державному педагогічному університеті.

Підсумковий рейтинг з навчальної дисципліни – це сума рейтингової оцінки за результатами поточної успішності здобувачів вищої освіти (сума балів за поточну роботу на практичних заняттях, балів за самостійну роботу й тестування).

Здобувач допускається до модульного контролю за умови виконання всіх практичних завдань і завдань самостійної роботи.

За **весь курс** здобувач отримує **максимум 100 балів (підсумкова оцінка)**. Це бали поточного контролю.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Підсумкова оцінка/ семестровий залік
Поточний контроль		100
Практичні заняття	60	
Самостійна робота	12	
Модульний тест	28	

Розподіл набраних здобувачем балів під час поточного контролю**Таблиця 2. Розподіл набраних здобувачем балів під час практичних занять**

Види робіт	Кількість набраних балів						
	FX	F	E	D	C	B	A
ПЗ 1	3,3	4,8	5,6	6,3	7,7	8,8	10
ПЗ 2	3,3	4,8	5,6	6,3	7,7	8,8	10
ПЗ 3	3,3	4,8	5,6	6,3	7,7	8,8	10
ПЗ 4	3,3	4,8	5,6	6,3	7,7	8,8	10
ПЗ 5	3,3	4,8	5,6	6,3	7,7	8,8	10
ПЗ 6	3,5	5	6	6,5	8	9	10
Максимальна кількість набраних балів	20	29	34	38	46	53	60

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на практичних заняттях – 70 балів (за умови виконання всіх видів роботи, передбачених планом практичного заняття).

Таблиця 3. Розподіл набраних здобувачем балів під час самостійної роботи

Самостійна робота	Кількість набраних балів						
	FX	F	E	D	C	B	A
Тема 1	0,6	1	1,1	1,3	1,5	1,8	2
Тема 2	0,6	1	1,1	1,3	1,5	1,8	2
Тема 3	0,7	1	1,2	1,3	1,5	1,8	2
Тема 4	0,7	1	1,2	1,3	1,5	1,8	2
Тема 5	0,7	1	1,2	1,4	1,5	1,9	2
Тема 6	0,7	1	1,2	1,4	1,5	1,9	2
Максимальна кількість набраних балів	4	6	7	8	9	11	12

Контроль самостійної роботою здійснюється в різних формах (перевірка конспектів, тестування, співбесіда).

Таблиця 4. Розподіл набраних здобувачем балів під час модульного контролю

кількість правильних відповідей	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
кількість балів	1	3	4	6	7	8	10	11	13	14

кількість правильних відповідей	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
кількість балів	15	17	18	20	21	22	24	25	27	28

Модульний тест	Кількість набраних балів						
	FX	F	E	D	C	B	A
Максимальна кількість набраних балів	10	14	16	18	22	25	28

Таблиця 5. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90–100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78–89			B (добре)
65–77	добре		C (добре)
58–64			D (задовільно)
50–57			E (задовільно)
35–49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1–34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:**Основні**

1. Державний стандарт базової середньої освіти / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoi-serednoi-osviti-i300920-898> (дата звернення: 11.10.2020).
2. Закон України «Про освіту». *Урядовий кур'єр*. 04.10.2017. № 186.
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». *Урядовий кур'єр*. 27.06.2020. № 121.
4. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>. (дата звернення: 11.12.2017).
5. Педагогіка: інформативний виклад: навч. посіб. / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга, А. В. Рацул. Київ: КНТ, 2015. 320 с.
6. Педагогічна майстерність: підручник / за ред. І. А. Зязюна. Київ: СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.
7. Соловей М. І. Спіцин Є. С., Кудіна В. В. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в кредитно-модульній системі організації навчання: навч. посіб. Київ: Ленвіт, 2008. 377 с.
8. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. для студентів вищ. пед. закл. освіти. Тернопіль: Навчальна книга, 2009. 168 с.

Додаткові

9. Бондарчук Е. И., Бондарчук Л. И. Основы психологии и педагогики: курс лекций. Киев: МАУП, 2002. 168 с.
10. Выготский Л. Педагогическая психология / под. ред. В. В. Давыдова. Москва: АСТ; Астрель; Хранитель, 2008. 671 с.
11. Голуб Н. Підходи до навчання української мови в основній школі. *Українська мова і література в школі*. 2015. № 3. С. 2–10.
12. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; голов. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
13. Єрмаков І. Проектний підхід у школі життєвої компетентності. *Підручник для директора*. 2005. № 9–10. С. 32–49.
14. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании: труды методологич. семинара. Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 42 с.
15. Клепко С. Компетенція освіти: обмеження та перспективи. *Завуч*. 2005. № 19. С. 6–13.
16. Кодекс цінностей сучасного українського виховання. *Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні: педагогічні концепції*. Київ: Школяр, 1997. С. 110–112; *Теоретичні основи педагогіки: курс лекцій*

- / Вишневський О. І., Кобрій О. М., Чепіль М. М.; за ред. О. Вишневського. Дрогобич: Відродження, 2001. С. 98–99.
17. Козлов Н. И. Гуманизм в современном образовании и его опасности *Материалы Междунар. науч.-практ. конф. "Современное профессиональное образование: теоретические основы и прикладные аспекты"*. Институт заоч. и дополн. проф. образования Оренбургского гос. аграрного ун-та. URL: <http://econf.rae.ru/article/7226>. (дата звернення: 14.11.2013).
 18. Краевский В. В. *Методология педагогики: пособ. для педагогов-исследователей*. Чебоксары: Изд-во Чуваш, ун-та, 2001. 244 с.
 19. Маслоу А. *Мотивация и личность / пер. с англ.* Санкт-Петербург: Питер, 2008. 352 с.
 20. Никитина Н. Н., Кислинская Н. В. *Введение в педагогическую деятельность: теория и практика: учеб. пособ. для студентов высш. педагог. учеб. завед.* Москва: АКАДЕМИА, 2004. 216 с.
 21. Пальчевський С. С. *Педагогіка: навч. посіб.* Київ: Каравела, 2007. 576 с.
 22. *Педагогіка: учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. А. Слостенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; под ред. В. А. Слостенина.* Москва: Изд. центр «Академия», 2014. 608 с.
 23. Підласий І. П. *Практична педагогіка або три технології: інтерактив. підруч. для педагогів ринкової системи освіти.* Київ: Видавничий Дім «Слово», 2006. 616 с.
 24. Подласый И. П. *Педагогика: учеб. для студентов вузов: в 3 кн.* Москва: ВЛАДОС, 2007. Кн. 2: Теория и технологии обучения. 575 с.
 25. *Психология и педагогика: учеб. пособ. для вузов / сост. и отв. ред. А. А. Радугин; науч. ред. Е. А. Кротков.* Москва: Центр, 2002. 256 с.
 26. Равен Дж. *Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация.* Москва: Когнито-Центр, 2002. 218 с.
 27. Система педагогічної освіти та педагогічні інновації: аналітичне дослідження: проект ПР ООН, МФ «Відродження» / за ред. П. Згаги. Полтава; Київ: ПОІППО, 2003. 102 с.
 28. Столяренко А. М. *Психология и педагогика: учеб. пособ. для вузов.* Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. 423 с.
 29. Хуторской А. В. *Педагогическая инноватика: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений.* Москва: Издательский центр «Академия», 2008. 256 с.

Інтернет-ресурси

1. Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)
3. Лінгвістичний портал з української мови (<http://www.mova.info>)
4. «Словники України» онлайн (<http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>)
5. Словотвір (<https://slovotvir.org.ua/>)
6. Словопедія (<http://slovopedia.org.ua/>)
7. Лінгвістичний портал (<http://www.mova.info>)
8. Український мовно-інформаційний фонд НАН України (<http://lcorp.ulif.org.ua/LSlist/>)
9. Офіційний сайт Української мови (<https://ukrainskamova.com/>)
10. Академічний тлумачний словник (<http://sum.in.ua/s/>)